

מהחשש שמא ישביעוהו.

[שקרן, ואינו נאמן].

אמר התובע: **מנה לי בידך**. והודה הנתבע **ואמר לו בפני עדים: הן**.

ו. אמר התובע: **מנה לי בידך**. אמר לו הנתבע: **הן**. ואמר התובע: **אל תתנהו לי**, אל תפרע לי את המנה שעליו אתה מודה לי — **אלא בפני עדים**.

למחר שב התובע **ואמר לו לנתבע: תנהו לי**, את אותו המנה עליו הודית לי אתמול! ואמר לו הנתבע **כבר נתתיו לך**, ופרעתי את חובי. **פטור** הנתבע משבועה ומתשלום, (10) אף שאתמול הודה!

למחר, כשתבעו **ואמר לו התובע: תנהו לי**, טען הנתבע: **כבר נתתיו לך**, ואיני חייב לך כלום! — **חייב** לשלם לו, מפני שצריך ליתנו בעדים כפי שסיכם עימו, ולכן כל עוד לא פרע לו בעדים — לא קיים את תנאו, וחייב! (12)

אבל, אם חזר בו הנתבע מהודאתו שהודה אתמול. וכפר ואמר: **אין לך בידי ולא היו דברים מעולם!** (11) —

ז. אמר התובע: **ליטרא מידה** (13) של זהב יש לי בידך, וענה הנתבע: **אין לך בידי אלא ליטרא של כסף**, ולא של זהב כמו שאתה תובע — **פטור**, משום שכסף וזהב שני מינים שונים הם, וכל שהדבר שהוא מודה

חייב ליתנו לתובע. שהרי הודה אתמול בפני עדים כי חייב לו. והודאת בעל דין כמאה עדים דמי, ואינו יכול לחזור בו, ואף בשבועה אינו נאמן, כיון שהחזק כפרן

משיב אבידה.

או ימותו ושמא יתבענו המלוה פעם שניה לפי שאין ראייה שפרעו. [ואם שתק הלווה, שתיקתו כהודאה לדעת הרמב"ן וחייב לפורעו בעדים. אולם לדעת הרא"ש, אין שתיקתו מתפרשת כהודאה].

10. רש"י לקמן [מא א] הוסיף כי אף שאמנם פטור משבועת מודה במקצת דאורייתא, מכל מקום נשבע היסת מדרבנן.

הרשב"א חולק על כך, וסובר שאף היכן שלא קיבל עליו הלווה לפורעו בעדים — חייב לפורעו בעדים. משום ש"עבד לווה לאיש מלוה", ומחוייב לפורעו בפני עדים, כאשר ירצה המלוה!

11. רש"י לקמן [מב א] ד"ה אין לך בידי. ועיין בתוס' יו"ט למשנתנו.

והנה, הרישב"א לקמן שם, כתב בשם הרשב"א שדין זה הוא רק בהלואה. אולם בפקדון, הדין עם הרמב"ן. שאם לא קיבלו, אינו חייב לפורעו בעדים.

12. א. כתב הר"י מיג"ש [וכן כתב הריטב"א לקמן [מ ב] שמהא שמעינן שאפילו אם אמר לו המלוה לאחר שעת ההלואה, לפורעו בעדים — חייב לפורעו בעדים. שהלוא משנתנו דנה כאשר אמר לו זאת לאחר ההלואה ובכל אופן חייב.

13. משקל רומי השוה למנה האיטלקי [והוא כעין שלוש מאות חמישים ושמונה גרם במשקל ימינן].

ב. הרמב"ן לקמן [מא ב], כתב שאם לא קיבל עליו הלווה לפורעו בעדים, אלא אמר לו 'אפרע שלא בפני עדים' — יכול שלא לפורעו בעדים. משום שחושש שמא ילכו העדים למדינת הים